

15 K I S
2006
Fiyatı: 2.50YTL

Bursa Araştırmaları

Kent Tarihi ve Kültürü Dergisi

Bir Huzur Almaya
Geldim Karabaş'ta...

Şehbender Konağı

Ticaret Lisasi

Ahmet Cevdet Paşa'nın
Kaleminden 1855
Bursa Depremi

Unutulan Bir Bursa
Geleneği
Frfane Günü

Bursa Eczacı Odası
50 Yaşında

Dağ Yöresi Dil ve
Ağız Üzerine Dokunuşlar

Murat Emri

 BURSA ARAŞTIRMALARI VAKFI

Bir İngiliz Konsolosunun Gözüyle 1855 Bursa Depremi

İlhami Oruçoğlu

Ömer Fuad Bey'in Anadolu Mektupları Mustafakemalpaşa

Mefail Hızlı

Şehbender Konağı

Elif Şehitoğlu

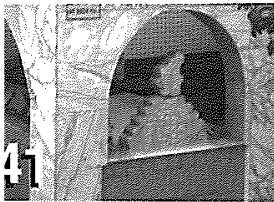
Keles Gezi Notları

Ayhan Çaçu

Bir Huzur Almaya Geldim Karabaş'ta...

Aziz Elbas

Aydede

Hasan Turyan

Haraççioğlu Medresesi

3

Ahmet Cevdet Paşa'nın Kaleminden 1855 Bursa Depremi

Ali İhsan Karataş

11

Bursa Eczacı Odası 50 Yaşında

Bayhan Çubukçu

19

Uludağ Üniversitesi, Mozaik Araştırmaları Merkezi: Kuruluş Oyküsü

Mustafa Şahin

25

Dağ Yöresi Dil ve Ağız Üzerine Dokunuşlar

Mustafa Doğru

37

Murat Emrî Efendi'nin Evi

Eser Çalıkluşu

39

Unutulan Bir Bursa Geleneği Erfane Günü Etkinlikleri

Fevzi Şen

43

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Döneminde Sosyal Yardımlaşma

Hüseyin ALGÜL

45

Geçmişten Geleceğe Yolalan Kent: Bursa

Nevzat Çalıkluşu

47

Ticaret Lisesi

Mustafa Enver Yet

52

Bursalı Şeyhlerin Sultan II.Mahmud'a Teşekkürü (1858)

Atilla Çetin

54

Tanrının armağanı, Bizans prensesi Teodara...

Serpil Tonak

58

Toyumuz, Düğünümüz Kutlu Olsun Dünyaya

Uludağ Üniversitesi, Mozaik Araştırmaları Merkezi: Kuruluş Öyküsü

Prof. Dr. Mustafa Sahin
Uludağ Üniversitesi, Mozaik Araştırmaları Merkezi Müdürü

Arkeoloji

Bu makalenin konusunu; Uludağ Üniversitesi Senatosunun 06 Ocak 2006 gün ve 2006-01 numaralı oturumda alınan 6 numaralı kararı ile kurulan Mozaik Araştırmaları Merkezi'nin kuruluş öyküsü ve kuruluncaya kadar geçirdiği süreç oluşturmaktadır.

Ephesos kenti heyet üyesi Prof. Dr. Werner Jobst tarafından gezdirilmiştir.

Bu makalenin konusunu; Uludağ Üniversitesi Senatosunun 06 Ocak 2006 gün ve 2006-01 numaralı oturumda alınan 6 numaralı kararı ile kurulan Mozaik Araştırmaları Merkezi'nin kuruluş öyküsü ve kuruluncaya kadar geçirdiği süreç oluşturmaktadır.

Mozaik, antik çağın zenginlik göstergelerinden birisi olarak zemin, duvar ve tavan kaplamasında kullanılan bir mimari elemandır. Prensipten renkli cam, pişmiş toprak, taş, mermer vb. sert malzemenin ahenkli bir şekilde bir araya gelmesi sonucu ortaya çıkan desenlerden oluşmaktadır. Seçilen desenleri figür, geometrik ve bitkisel olarak üç gruba ayırmak mümkündür. Mozaik sanatı her ne kadar 2. binyılda Mezopotamya kültürlerinde ilk defa ortaya çıkmış olsa da, geleneksel hale gelmesini Anadolu sanatçılarına borçludur. Anadolu'da bugüne kadar bilinen en eski mozaik örneği İ.Ö. VIII. yüzyıla tarihlenen Gordion mozaığı olmuştur. Daha sonra kesintisiz bir şekilde takip edilebilen mozaik uygulamaları asıl altın çağını Roma İmparatorluk döneminde yaşayarak bütün Akdeniz Bölgesinde villa ve resmi yapıların vazgeçilmez öğelerinden birisi olmuştur. Altın çağını özellikle kiliselerde olmak üzere Bizans çağında da devam ettiren mozaik sanatı, daha sonraki çağlarda önemini büyük ölçüde yitirmiştir.

Mozaik sanatının dünya üzerindeki en çok ve en güzel örneklerine sahip olan ülkemizde bu sanat ürününü uluslar arası boyutta tanıttak

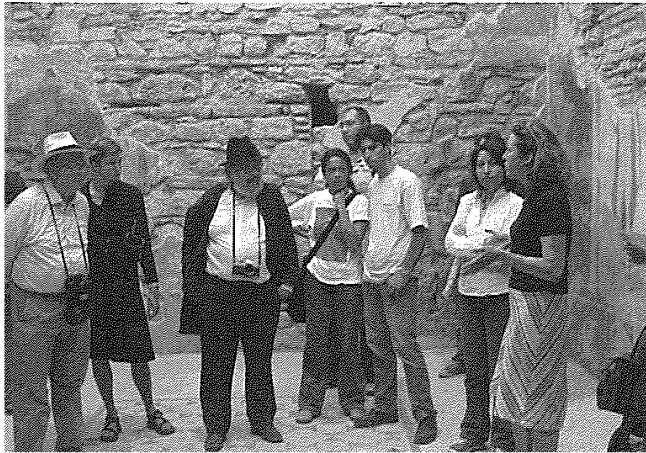
herhangi bir organize çalışma ne yazık ki 2004 yılına kadar olmamıştır. İlk olarak tarafımızdan başlatılan girişimlerle 3 yıl önce başlayan hareket kısa bir sürede büyük bir yol alınmış ve sonuçta Dünya Mozaik Araştırmaları Birliğinin Türkiye şubesi unvanını da alarak uluslar arası alanda tanınan bir araştırma merkezi kurulmuştur.

Bu aşamaya gelinceye kadar atılan adımları aşağıda gösterildiği gibi özetlemek mümkündür:

2004 İstanbul Toplantısı

Mozaik Araştırmaları Merkezi'nin kurulması yönündeki ilk adım 2-3 Haziran 2004 tarihinde Amerikan Arkeoloji Araştırmaları Merkezi'nin İstanbul'daki ofisinde atıldı (Resim 1). Bu toplantıya Türkiye mozaikleri konusunda bilgi sahibi olan dünyanın seçkin mozaik uzmanları, müze sorumluları, arkeologlar, mozaik restoratörleri ve Türk ve Amerikan üniversitelerinden yüksek lisans/doktora öğrencilerinden oluşan bir grup davet edilmiştir. Katılım beklenenden oldukça altında olsa da, toplantının üretken ve teşvik edici bir şekilde gelişmesi en memnun edici gelişmedir. Böylece Türkiye mozaiklerinin tanıtılmasına yönelik projemiz de resmiyet kazanmıştır. Bu ilk toplantıda ulaşılan başlıca sonuçlar ve alınan kararlar şunlardır:

- 1) Mozaik Araştırmaları Merkezi kurucu komitesi olarak iki yönlü bir görevimiz vardır. Bunlar, Türkiye'de bulunmuş olan Yunan, Roma ve Bizans dönemlerine ait mozaiklerin dokümantasyonunu yapmak ve mozaiklerin restorasyonunun gerekli olduğu durumlarda ilgililerin camiasının dikkatini çekmek.
- 2) Proje ile ilgili bilgileri toplamak ve iletişimi sağlamak üzere bir merkez (Türkiye Mozaikleri Araştırma Merkezi) kurulmasına karar verilmiştir. Bu merkez aynı zamanda AIEMA'nın (Association Internationale pour l'Etude de la Mosaïque Antique/Uluslararası Antik Mozaik Araştırmaları Merkezi) Paris'teki merkezi ile de direkt bağlantı içinde olacaktır.
- 3) Toplantının bir diğer önemli sonucu tüm tarihsel dönemlere ait mozaiklerin dokümantasyonu için, taban döşemeleri ve

hakkında detaylı bilimsel bilginin yanıflar içerecek standart bir formatın uştur. Katalogumuzun şekil olarak diğer ülkeler için yapılmış olan mozaik nek alması öngörülmektedir.

erinin katalogunu oluşturma projesi je olmakla birlikte serinin İstanbul, İlikiya ve Zeugma mozaiklerini içerecek sikülünün önümüzdeki üç yıl içerisinde ülmektedir.

ı kararların sonuncusu, grup olarak ültür ve Turizm Bakanlığı, özellikle de Genel Müdürlüğü ile yakın işbirliği ktir.

oplantısı

ir toplulukla ancak, başarılı bir şekilde dan sonra hemen vakit geçirilmeden ırıklarına başlandı. Bu arada sevindirici aha sonra danışma kurulu üyelerimiz andros Kazısı başkanı Doç. Dr. Gürcan ediyesi adına toplantıya ev sahipliği rini bize bildirdi. Böylece 2. Uluslararası rpusu toplantısını 7-11 Haziran 2005 Balıkesir İlinin, Altınoluk İlçesinde

Türkiye Bilimler Akademisi destekte iki kuruma da katkılarından dolayı ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları dülüğü bu toplantıya da bir temsilci östermiş oldukları yakın ilgi nedeniyle rem de Genel Müdürlüğü temsilen n Yiğit'e bir kez daha teşekkür etmek

bir önceki sene olduğu gibi konunun m adamları. müze uzmanları. mozaik

orada toplantının resmi açılış seremonisi yapılmıştır.

9 Haziran 2005 Perşembe gününün tamamı önceden belirlenen gündem çerçevesinde şekillenen toplantıya ayrılmıştır. Gün sonunda varılan başlıca sonuçlar ve alınan kararlar şunlardır:

1- Türkiye mozaikleri çok önemli olmalarına karşın bugüne kadar hak ettikleri oranda tanıtılmamışlardır. Mozaik konusunda bilinmezlerin açıklanabilmesi için bunların mutlaka belirli bir standart içerisinde kaliteli yayınlarla tanıtılması gerekmektedir. Söz konusu yayınlar bugüne kadar özellikle mozaik ikonografisi, kronolojisi ve atölyeleri konusunda öne sürülen savları değiştirebilir.

2- Yapılan uzun görüşmelerden sonra ilk toplantıda karar verildiği şekli ile Türkiye'nin Tabula Imperi Byzantini'de gösterildiği şekli ile bölgelere ayrılmasına, yayın aşamasında ciltlerin her bölge için bir rakam ile numaralandırılmasına karar verildi. İleriki aşamalarda Corpus bantları kendi bölgesi içinde ara bantlara ayrılacak ve gerekirse bölge içinde kalan her kent için farklı bir cilt çıkacaktır. Bir cilt hazırlanırken vakit kaybetmemek için ilgili bölgenin veya kentin mozaiklerinin tümünü kayıt altına almaya çalışmanın anlamı yoktur. Ulaşılma zorluğu nedeni ile kayıt altına alınamamış mozaikler, çalışma yapmak için hazır olduklarında bir sonraki ciltte ele alınabilirler. Örneğin Galia mozaik corpusu bu yöntemle tamamlanmıştır.

3-Yapılan görüşmeler neticesinde katılımcılar arasında çalışma alanları başlangıç olarak şu şekilde paylaştırılmıştır.

İstanbul Prof. Dr. W. Jobst, Dr. V. Schiebleiter, Dr. F. Tülek.

Bithynia Prof. Dr. M. Şahin, Dr. F. Tülek, D. Şahin. Daha önce bölgede yüzey araştırması yapan Sayın Jobst malzeme desteğinde bulunmaya söz vermiştir.

Mysia Prof. Dr. D. Salzmänn, Prof. Dr. M. Şahin, Dr. H. Mert, D. Şahin

mimari kontekstleri hakkında detaylı bilimsel bilginin yanı sıra kaliteli fotoğraflar içerecek standart bir formatın oluşturulması olmuştur. Katalogumuzun şekil olarak Akdeniz kıyısındaki diğer ülkeler için yapılmış olan mozaik kataloglarını örnek alması öngörülmektedir.

4) Türkiye mozaiklerinin katalogunu oluşturma projesi uzun süreli bir proje olmakla birlikte serinin İstanbul, Ephesos, Xanthos, Kilikya ve Zeugma mozaiklerini içerecek ilk birkaç cilt veya fasikülünün önümüzdeki üç yıl içerisinde yayınlanması öngörülmektedir.

5) Toplantıda alınan kararların sonucusu, grup olarak çalışmalarımızı T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, özellikle de Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile yakın işbirliği içerisinde sürdürmektir.

2005 Altınoluk Toplantısı

2004 yılında küçük bir toplulukla ancak başarılı bir şekilde tamamlanan toplantıdan sonra hemen vakit geçirilmeden ikinci toplantının hazırlıklarına başlandı. Bu arada sevindirici bir gelişme olarak daha sonra danışma kurulu üyelerimiz arasına katılacak Antandros Kazısı başkanı Doç. Dr. Gürçan Polat, Altınoluk Belediyesi adına toplantıya ev sahipliği yapmayı talep ettiklerini bize bildirdi. Böylece 2. Uluslararası Türkiye Mozaikleri Corpusu toplantısını 7-11 Haziran 2005 tarihleri arasında Balıkesir İlinin, Altınoluk İlçesinde düzenledik.

Bu toplantıya ayrıca Türkiye Bilimler Akademisi destekte bulunmuştur. Her iki kuruma da katkılarından dolayı minnettarız. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü bu toplantıya da bir temsilci ile katılmıştır. Hem göstermiş oldukları yakın ilgi nedeniyle Genel Müdürlüğe, hem de Genel Müdürlüğü temsilen aramıza katılan Suzan Yiğit'e bir kez daha teşekkür etmek isteriz.

Toplantı katılımcıları bir önceki sene olduğu gibi konunun uzmanı arkeolog bilim adamları, müze uzmanları, mozaik restoratörleri ve Türk ve Amerikan üniversitelerinde halen yüksek lisans veya doktora yapan öğrencilerden oluşmuştur. Katılımcılar açısından ikinci toplantının en önemli farklılığı katılımcı sayısının hissedilir oranda artmasıdır.

Toplantı 8 Haziran 2005 tarihinde saat 09.00'da İzmir Arkeoloji Müzesi'nde başlamıştır. Önce müzede korunan mozaikler orijinallerinden incelenmiş, daha sonra sırası ile hem Agora kazılarında bulunan yeni in situ mozaikler yerinde ziyaret edilmiş, hem de fuar alanında yeni açılan müzede sergide bulunan mozaikler görülmüştür. Aynı günün akşamı toplu bir şekilde Altınoluk'a hareket edilerek,

20

orada toplantının resmi açılış seremonisi yapılmıştır.

9 Haziran 2005 Perşembe gününün tamamı önceden belirlenen gündem çerçevesinde şekillenen toplantıya ayrılmıştır. Gün sonunda varılan başlıca sonuçlar ve alınan kararlar şunlardır:

1- Türkiye mozaikleri çok önemli olmalarına karşın bugüne kadar hak ettikleri oranda tanıtılmamışlardır. Mozaik konusunda bilinmezlerin açıklanabilmesi için bunların mutlaka belirli bir standart içerisinde kaliteli yayınlarla tanıtılması gerekmektedir. Söz konusu yayınlar bugüne kadar özellikle mozaik ikonografisi, kronolojisi ve atölyeleri konusunda öne sürülen savları değiştirebilir.

2- Yapılan uzun görüşmelerden sonra ilk toplantıda karar verildiği şekli ile Türkiye'nin Tabula Imperi Byzantini'de gösterildiği şekli ile bölgelere ayrılmasına, yayın aşamasında ciltlerin her bölge için bir rakam ile numaralandırılmasına karar verildi. İleriki aşamalarda Corpus bantları kendi bölgesi içinde ara bantlara ayrılacak ve gerekirse bölge içinde kalan her kent için farklı bir cilt çıkacaktır. Bir cilt hazırlanırken vakit kaybetmemek için ilgili bölgenin veya kentin mozaiklerinin tümünü kayıt altına almaya çalışmanın anlamı yoktur. Ulaşılma zorluğu nedeniyle kayıt altına alınamamış mozaikler, çalışma yapmak için hazır olduklarında bir sonraki ciltte ele alınabilirler. Örneğin Galia mozaik corpusu bu yöntemle tamamlanmıştır.

3-Yapılan görüşmeler neticesinde katılımcılar arasında çalışma alanları başlangıç olarak şu şekilde paylaştırılmıştır.

İstanbul Prof. Dr. W. Jobst, Dr. V. Schiebleiter, Dr. F. Tülek.

Bithynia Prof. Dr. M. Şahin, Dr. F. Tülek, D. Şahin. Daha önce bölgede yüzey araştırması yapan Sayın Jobst malzeme desteğinde bulunmaya söz vermiştir.

Mysia Prof. Dr. D. Salzman, Prof. Dr. M. Şahin, Dr. H. Mert, D. Şahin

Kazı başkanı Dr. Ahmet Yaras katılımcılarımıza Allianoi kentini anlatırken

Troias Dr. G. Polat, Y. Polat
 Lydia E. Tok-Bayraklı. Halen bu bölgeyi kapsayacak şekilde Doktora tezi hazırlamaktadır.
 Ionia-Ephesos Prof. Dr. W. Jobst, Dr. W. Scheibeleiter
 Miletos O. Feld
 Smyrna Prof. Dr. R. Meriç

Erytrai ve Kyme'de de mozaik olduğu bilinmektedir. Ancak hali hazırda çalışmak için teklifte bulunan olmamıştır.

Karia-Bodrum Yarımadası Prof. Dr. M. Şahin, D. Şahin

Muğla ve çevresi Prof. Dr. A. Diler

Aphrodisias S. Dilan

Lykia-Xanthos Dr. M. P. Raynaud- Dr. A.-M. Manière-Léveque,

Letoon A.-M. Guimier-Sorbets

Bu bölgenin mozaik döşem olarak çok zengin olduğu bilinmektedir. Bunlar arasında en fazla ön plana çıkan kentler Lmyra, Arykanda, Patara, Olympos ve Myra'dır. Çalışma konusunda henüz talepte bulunan olmasa da, söz konusu kentlerde bulunan mozaiklerin ayrı ayrı ciltler halinde yayınlanması planlanmıştır.

Pamphlia-Perge I. Işıklıkaya

Kilikia Dr. Füsün Tülek, A. Mai

K. Suriye-Zeugma Dr. J.-P. Darmon, M. Önal, E. Aksoy. Bu bölgedeki bilinen en ünlü mozaik merkezi Zeugma'dır. Tek ciltin kapsamını çok aşacağından Zeugma mozaiklerinin birden fazla cilt olarak yayınlanmasına prensip olarak karar verilmiştir. Bu bölge Gaziantep çevresinde bulunan çok sayıda Bizans çağı mozaiklerinin de gösterdiği gibi oldukça zengindir.

Edesa Krallığı B. Salman (Urfa-Adıyaman)

Paphlagonia ve Pontus Prof. D. Parrish, Prof. Dr. M. Şahin, D. Şahin

Doğu Anadolu B. Can

Bu dağılımın yanı sıra Trakia, Phrygia, Pisidia, Isauria ve Kappadokia bölgelerinde bulunan mozaikleri çalışmak üzere henüz talep olmamıştır. Mozaik açısından çok zengin olan bu bölgelerde çalışacak bilim adamı vakit geçirilmeden bulunulması yönünde prensip kararına varılmıştır.

4- Bölgelerin bilim adamları arasında paylaşılmasından sonra yayın ilkeleri konusu gündeme alınmıştır. Bu konu başlığında en önemli madde çalışmalara esas olacak envanter kayıt fişi formatının şekli olmuştur. Üzerinde tartışılan örnek prototip olarak geçen sene yapılan toplantıda bir defa daha gündeme getirilmiş ve şablon ana hatları ile ortaya çıkmıştı. Bunun iyileştirilerek en ideal ve en kullanılabilir formatın geliştirilebilmesi için bu örnek modelden katılımcılara dağıtılmış ve görüşlerini oluşturmaları için 2. toplantıya kadar süre tanınmıştı. Bu sene yapılan görüşmeler neticesinde gözden kaçan eksikler de tamamlanarak en ideal olabilecek şablon üzerinde oy birliği ile karara varılmış ve katılımcılara birer örnek teslim edilmiştir. Buna göre her katılımcı çalışmalarının envanter kaydını tutarken bu formatı mutlaka göz önünde bulunduracaklardır.

5- Corpus ciltleri arasında envanter kayıtlarının yanı sıra terminoloji olarak ortak bir dilin de kullanılması zorunluluğu vardır. Bu konuda C. Balmelle, M. Blanchard-Lemée, J.-P. Darmon, S. Gozlan, M.-P. Raynaud isimli yazarlar tarafından hazırlanan ve 2002 yılında Türkçe dışında beş farklı dilde yayınlanan "La décor géométrique de la mosaïque romaine" isimli iki ciltten oluşan kitaplar çok önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle Türkçe metinde kavram kargaşasına meydan vermemek üzere bu önemli yayının Türkçeye tercüme edilmesine karar verilmiştir. Tıpkıbasım şeklinde tercüme edilecek eser, aynı zamanda AİEMA-Türkiye'nin ilk yayını olacaktır. Tercüme konusunda Derya Şahin görevlendirilmişlerdir.

Söz konusu el kitabından sonra önümüzdeki bir yıl içerisinde tamamlanıp editör kuruluna teslim edilmek koşulu ile Ephesos, Xanthos, Zeugma ve Kilikia mozaiklerinin yayına kabul edilmesi oy birliği ile kararlaştırılmıştır.

6- Bu toplantıda aynı zamanda corpusun editörler komitesi de belirlenmiştir. Buna göre, Prof. Dr. M. Şahin, Prof. Dr. W. Jobst, Prof. D. Parrish, Prof. Henri Lavagne, Dr. H. Mert, Hélène Morlier, C. Küçük editörler olarak seçilmişlerdir.

Merkez Danışma Kurulumuz üyeleri Dr. Veronica Scheibeleiter ve Helene Morlier.

7- Daha sonra toplantının diğer önemli bir gündem maddesi olan finansal kaynakların neler olabileceği konusu görüşülmeye başlanmıştır. Özellikle Paul Getty Vakfı tamamı olmasa bile arazide in situ olarak korunan mozaiklerden bir bölümünün restorasyonunu üstlenmiş ve bu konuda teknik destek sağlamayı taahhüt etmiş durumdadır. Ancak bu destek Türkiye gibi çok geniş bir coğrafya göz önünde bulundurulursa yok denecek kadar azdır. Bundan dolayı çağrı yapılmış veya açılacak olan Avrupa Birliği hibeleri veya benzeri maddi kaynak çağrılarında çeşitli projeler ile başvurmak daha akılcı olacaktır. Bu konuda katılımcılar arasında işbirliğini sağlayacak kadar yurtdışı bağlantısı mevcuttur.

Yuvarlak masa toplantısının tamamlanmasından sonra Türk katılımcılar ile birlikte AIMEA-Türkiye'nin teşekkürü için ilk oturuma geçilmiştir. Bu ilk toplantıda yönetim kurulunun seçilmesinden çok AIMEA-Türkiye'nin nasıl örgütlenmesi gerektiği tartışılmıştır. Sonuçta üç farklı eğilin ön plana çıkmıştır.

- 1-Bir dernek çatısı altında sivil toplum kuruluşu olarak,
- 2-Bir üniversiteye bağlı olmak üzere enstitü veya araştırma

merkezi olarak,

3-Türkiye Bilimler Akademisi'ne bağlı, sekli TUBA tarafından belirlenecek bir organizasyon olarak.

Daha rahat yardım toplanabileceği gerekçesi ile dernek kurma fikri başlangıçta ağırlık bassa da, sonuçta yapılacak işin bilimsel bir çalışma olması, ayrıca asıl amacın yardım toplamaktan çok, Türkiye mozaiklerini ortak bir format çerçevesinde toplayacak bir veri bankasının oluşturma olması ve bunları kaliteli yayınlarla bilim âlemine tanıtmak düşüncesi dernek fikrine karşı duyulan isteği azaltmıştır.

Bu konuda katılan üyelerin ortak kanaati olarak TUBA altında örgütlenmek en akılcı yol gibi gözükmektedir. Ama beklenen destek TUBA'dan sağlanamaz ise en son alternatif olarak bir üniversite çatısı altında enstitü veya araştırma merkezi şeklinde bir oluşuma destek sağlanacaktır.

Kadro tahsis edilmesi zorunluluğu ve özellikle Hükümetlerin tasarruf tedbirleri nedeni ile kadro tahsis etmesinin güç olacağı gerekçesi ile Türkiye mozaiklerini araştırma konusunda bir enstitü kurmak oldukça zor bir hedef gibi gözükmektedir. Bu nedenle diğer alternatif olan

Katılımcılar İznik Müzesi önünde toplu halde.

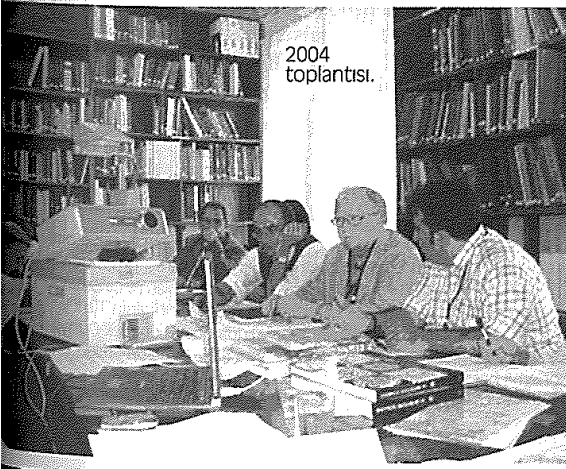

araştırma merkezi kurma fikri ağırlık kazanmıştır. Her iki olasılıkta da kurulacak birim AİEMA'nın bir şubesi gibi örgütlenecek ve ismi AİEMA-Türkiye olacaktır. Amacı AİEMA'nın desteğini de arkasına alarak Türkiye'nin mozaik envanterini hazırlamak, bunu bir veri bankası içerisinde toplamak ve kaliteli yayınlarla sonuçları bütün dünyaya tanıtmaktır.

Toplantının 3. günü planlandığı gibi Antandros ve Pergamon antik yerleşimlerinde bulunan mozaiklerin yerinde incelenmesine ayrılmıştır. Antandros mozaiklerini yerinde incelememize izin veren ve uygulanan restorasyon yöntemleri hakkında ayrıntılı bir şekilde bizzat bizi bilgilendiren kazı başkanı Sayın Dr. G. Polat ve restoratörü Sayın C. Odabaşoğlu'na bir defa daha teşekkür ederiz.

Pergamon'daki yerinde incelemelerimiz ise kazı başkanı Dr. F. Pirson'un özel izni gerçekleşmiştir. Özellikle, restorasyonu daha yeni tamamlanan ve henüz Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devri yapılmamış olan Z Yapısı'nın kapılarını açarak mozaikleri inceleme fırsatını bize tanıyan kazı başkanına minnettarız.

Pergamon kentinden sonra kısa bir süre için Bergama Müzesi ziyaret edilmiştir. Daha sonra programda olmamasına karşın, vakit uygun olması gerekçesi ile hemen yakında bulunan ve çok kısa bir süre sonra sular altında kalacak olan Allianoi antik kentine de uğramaya karar verilmiştir. Bilindiği gibi hemen yakınına yapılan tatlı su amaçlı baraj göleti çok yakın bir gelecekte burasını en az 10 metre olmak üzere su altında bırakacaktır. Kenti bizim açımızdan önemli duruma getiren burada sürdürülen kurtarma kazıları neticesinde çok sayıda taban mozaïği bulunmuş olmasıdır. Kazı başkanı Sayın A. Yaraş'a mozaikleri incelerken bize eşlik etmesi ve detaylı şekilde bilgilendirmesinden dolayı bir defa daha teşekkür ederiz (Resim 2). Kurulumuzun ortak temennisi söz konusu

mozaiklerin ne şekilde olursa olsun kurtarılmasıdır. Bilindiği gibi türü ne olursa olsun herhangi bir kültür varlığı bulunduğu ortam içerisinde değerlidir ve hepsinden de önemlisi birlikte olduğu zaman bir anlam ifade eder. Bu nedenle gönlümüzden geçen baraj binasının bir an önce durdurulmasıdır. Ancak Türkiye'nin de şartları düşünülürse, kamu çıkarları açısından ekonomik ve stratejik nedenlerden dolayı bu haklı istem mümkün olamayabilir. Bu durumda söz konusu mozaikler zaman geçirilmeden daha güvenli mekânlara taşınmalıdır. Sayın Yaraş'ın düşüncesinin aksine, bizler mozaiklerin sualtında bırakılmasına tamamen karşı çıkmaktayız.

Toplantının son günü Ephesos kentine ayrılmıştır. Yamaç Evler'de inceleme yapmamıza izin veren kazı başkanı Sayın Prof. Dr. F. Krinzing'er'e, oradaki restorasyon uygulamaları ve mozaikler hakkında detaylı şekilde bizi bilgilendiren Sayın Prof. Dr. W. Jobst ve Dr. W. Scheibeleiter'e bir defa daha teşekkür ederiz (Resim 3-4).

Efes Kazı Evi'nde kazı başkanı tarafından verilen bir resepsiyondan sonra Selçuk Müzesi ziyaret edilmiş ve sonrasında kapanış yemeği ile 2. Uluslararası Türkiye Mozaikleri Corpusu toplantısı resmen sona erdirilmiştir.

2006 Bursa Toplantısı

Altınoluk toplantısı esnasında alınan karar doğrultusunda Mozaik Corpusu Projesi girişiminin kurumsallaşması yönünde çalışmalara başlanmış ve en sonunda organizasyonun bir araştırma merkezi çatısı altında yürütülmesinin en uygun yol olduğuna karar verilmiştir. Bu doğrultuda yukarıda da söz edildiği gibi Üniversite Senatamızın 06 Ocak 2006 gün ve 2006-01 numaralı oturumda alınan 6 numaralı kararı ile Mozaik Araştırmaları Merkezi resmen kurulmuştur. Merkezin kurulması konusunda destek ve yardımları için Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Mustafa Yurtkuran'a burada bir kez daha içtenlikle teşekkürü bir borç bilirim.

Uludağ Üniversitesi bünyesinde kurulan Mozaik Araştırmaları Merkezi genel kurulu her yıl geleneksel düzenlenen toplantıların devam etmesine karar vererek 3. toplantının Bursa'da üniversite yerleşkesinde yapılmasına karar vermiştir. Bu toplantıyı diğerlerinden ayıran en önemli farklılık ilk kez bu toplantıda sunum yapılmak üzere çağrı yapılmasıdır. 8-10 Haziran 2006 tarihleri arasında Bursa Uludağ Üniversitesi yerleşkesinde gerçekleştirilen üçüncü toplantıya 9 farklı ülkeden ve 6 ulusal üniversiteden katılım olmuştur (Resim 5). Kültür ve Turizm Bakanlığı bu toplantıda Bursa Müzeler Müdürü Öcal Özeren tarafından temsil edilmiştir. Toplantının sponsorluğunu Uludağ Üniversitesi üstlenmiştir.

Toplantının ilk günü bildirilere ayrılmıştır. Bildiriler gün içerisinde kendi kategorilerine ayrılan bölümlerde sunulmuştur. İlk oturum Uludağ Üniversitesi ve Bursa'nın tanıtımına ayrılmıştır. İkinci oturumda Uludağ Üniversitesi Mozaik Araştırmaları Merkezinin kurulması ve 2005 faaliyetleri hakkında bilgiler sunulmuştur. Öğleden önceki son oturumda mozaik tanıtımı konusundaki bildirilere yer verilmiştir. Öğleden sonra oturumları mozaik restorasyonu konusundaki bildirimlerle ayrılmıştır. Son oturumda ise merkezimizin kuruluş amaçlarından birisi olan Türkiye mozaik envanteri çalışmalarını doğrudan ilgilendiren corpus envanteri çalışmaları hakkındaki bildirilere yer verilmiştir.

Toplantı programı çerçevesinde 9 Haziran tarihinde İznik, 10 Haziran tarihinde ise Büyük Orhan'a bağlı Derecik Beldesindeki bazilika ziyaret edilmiştir. Bazilika ilk olarak 2001 yılında bir köylünün ihbarı ile bulunmuş, aynı yıl Bursa Müzeler Müdürlüğü tarafından yapılan kurtarma kazısı ile gün ışığına çıkartılmıştır. Günümüze kadar ödenek bulunamadığı için kaderine terk edilmiştir. Ancak bizim ziyaretimiz sonrasında Prof. Dr. Michael Fuchs başkanlığında toplantıya katılan Lozan ekibi Derecik Bazilikasında kazı, restorasyon ve konservasyon yapmak üzere işbirliği talebinde bulunmuştur. Büyük bir aksilik çıkmaz ise merkezimizle birlikte Lozan ekibi 2007 yılından itibaren Derecik bazilikasındaki çalışmaların tümünü üstlenecektir.

Toplantının ikinci günü İznik'te olağan genel kurul toplantısı yapılmıştır. Bu toplantı sonunda alınan kararlar şunlardır:

1-Mozaik Araştırmaları Merkezi tüzüğünde yer aldığı şekli ile danışma kurulu oluşturulmuştur (Resim 6). Buna göre danışma kuruluna seçilen uzmanlar: Prof. Dr. David Parrish (U.S.A.), Prof. Dr. Henri Lavagne (Fransa), Prof. Dr. Werner Jobst (Avusturya), Prof. Dr. Michel Fuchs (İsviçre), Prof. Dr. J. Pier Darmon (Fransa), Doç.Dr. Gürcan Polat (Türkiye), Doç. Dr. Hande Kökten (Türkiye), Yrd. Doç.Dr. Birol Can (Türkiye), Yrd. Doç. Dr. Selçuk Şener (Türkiye), Yrd. Doç. Dr. Işık Şahin (Türkiye), Dr. Emine Tok (Türkiye), Dr. Veronika Scheibelreiter (Avusturya), Dr. Maria Kremer (Portekiz), Helene Morlier (Fransa).

2-Yapılan toplantıda sunulan bildirilerin yayınlanmasına karar verilmiştir. Bildirilerin redaksiyonunu Emel Aksoy üstlenmiştir. Bildirilerin yayınlanabilmesi için, bildiri sahiplerine bildiri metinlerini 30 Ağustos 2006 tarihine kadar Sayın Aksoy'a ulaştırmaları gerekmektedir. Teslim edilen bildirilerin tamamı Uludağ Üniversitesi, Mozaik Araştırmaları Merkezi Dergisi'nin ilk sayısında supplement olarak yayınlanacaktır.

3-Geçen iki toplantıda da sık sık vurgulandığı gibi, Türkiye mozaiklerinin korunması ve en iyi şekilde gelecek nesillere aktarılması merkezimizin sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu nedenle hazırlanacak envanter fişlerinde konservasyon konusunda da tanımlamalara yer verilmesi kararlaştırılmıştır. Ankara Üniversitesi, Başkent Meslek Yüksek Okulu envanter fişine eklenecek

olan mozaiklerin durum tespitine ilişkin oluşturulacak kılavuzun en kısa zamanda hazırlanmasını üslenmiştir. Ortaya çıkacak metin AİEMA-Türkiye tarafından en kısa zamanda yayınlanacaktır.

Elde edilecek yeni fiş formatları daha sonra vakit geçirilmeden ilgili kazı başkanı ve araştırma enstitüleri ile de paylaşılacaktır.

4-Bu toplantıda ilk olarak AİEMA-Türkiye'ye üyeliğinin belli koşullara bağlanması gerektiği prensip olarak kabul edilmiştir. Buna göre; konunun yasal yönü araştırılmak kaydı ile üyelik için belli bir miktar aidat talep edilecektir. Üyelere üyelik kimlik kartı dağıtılacaktır.

5-Üyelik kabulüne ilişkin ön koşul olarak mozaik konusu ile ilgili yayın ve üyelere en az iki asil üyeden alınacak referans beklenmektedir.

6-Üyelere yayınlarda ve toplantı katılımlarında indirim gibi bazı ayrıcalıkların yapılması sunulacak avantajlar arasında olacaktır. Yabancı uyruklu uzmanlar da, eğer isterlerse, üyeliğe kabul edilecektir.

7-Yayınlanacak olan corpus bantlarına ilişkin en kısa zamanda kurumsal kimliğin oluşturulmasına karar verilmiştir.

8-"Le décor geometrique de la mosaïque romane" kitabının Türkçe'ye tercümesi tamamlanmıştır. Yayınlanmadan önce bir düzeltme komisyonu kurulması ve tekrar gözden geçirildikten sonra yayınlanmasına karar verilmiştir.

9-2009'da yapılacak uluslararası mozaik sempozyumu organizasyon komitesini oluşturma yetkisi merkez yönetim kuruluna verilmiştir. Sempozyumunda mozaik restorasyon veya konservasyonu hakkında yeni teknikler, yeni mozaik keşifleri, ikonografi gibi bildirilerin sunulabileceği bölümler olacaktır. Konservasyon konulu bildirilerin organizasyonunu Ankara Üniversitesi, Başkent Meslek Yüksek Okulu üslenmiştir. 2009 sempozyumunun bilimsel komite şu isimlerden oluşacaktır: Prof. Dr. Mustafa Şahin (Türkiye), Prof. Dr. Henri Lavagne (Fransa), Prof. Dr. David Parrish (U.S.A.), Prof. Dr. Werner Jobst (Avusturya), Prof. Dr. Michael Fuchs (İsviçre), Prof. Dr. Aysa Benaben (Tunus), Prof. Dr. Jan Pierre Darmon (Fransa), Prof. Dr. Wictor Daskewski (Almanya), Doç. Dr. Hande Kökten (Türkiye), Doç. Dr. Gürcan Polat (Türkiye), Doç. Dr. Hakan Mert (Türkiye).

10-2009 sempozyumunun alternatif konu başlıklarının saptanması kararlaştırılmıştır. Bu konuyla ilgili başlangıç için düşünülen iki başlık şunlardır:

a) TÜRKİYE MOZAİKLERİ VE BAĞLANTILARI veya

b) TÜRKİYE MOZAİKLERİ VE AKDENİZ MOZAİKLERİ

11-2009 sempozyumu için yapılacak ilk çağrının kimlere yapılacağı AİEMA-Paris ile işbirliği yapılarak belirlenecektir.

12-Son olarak 2007'de yapılacak olağan yıllık AİEMA-Türkiye toplantısının Bodrum veya Gaziantep'te yapılması kararlaştırılmıştır.

Sonuç olarak, 2004 yılında ilk olarak temelleri atılan Türkiye'nin mozaik eserlerinin tanıtılmasına yönelik uluslararası proje üç yıl gibi kısa bir sürede kurumsallaşmış ve bütün organları ile çalışmaya başlamıştır. Bu kısa sürede uluslararası mozaik birliğinin Türkiye temsilciliğine kabul edilmesi ve 2009 yılında düzenlenecek Dünya Mozaik Kongresine ev sahibi olarak kabul edilmesi elde edilen önemli başarılar arasında yer almaktadır.